

Språkåret – FN-dagen

Jens Haugan
Hamar dialekt- og mållag

24. oktober er FN-dagen. Dei foreinte nasjonar blei etablerte i 1945 av 51 land og består i dag av 193 medlemsland. Det er mange land og mange språk.

Seks språk er offisielle FN-språk: arabisk, kinesisk, engelsk, fransk, russisk og spansk. Desse er blant dei tretten mest talte språka i verda. FN har mange arbeidsområde og står blant anna også bak menneskerettserklæringa: 30 fråsegner om kva ein meiner bør vere grunnleggjande rettar for alle menneske i verda. Ifølgje Wikipedia er menneskerettserklæringa omsett til over 330 språk, og har dermed Guinness-rekorden som det dokumentet som er omsett til flest språk.

Alle menneske i verda snakkar vanlegvis eitt eller fleire språk, og språk er heilt openbert det viktigaste verkemiddelet i all menneskeleg kommunikasjon, og ikkje minst når det gjeld «krig og fred og sånn». Språk opnar dører, men språk kan òg bygge murar. Menneskerettane er viktig for alle og den enkelte, og då er det viktig at ein skjønner innhaldet i det som står i denne erklæringa eller fråsegna. Sånn sett spørst det om at ein skal skryte av at menneskerettserklæringa kom i Guinness-rekordboka med ca. 330 språk, når det finst mange tusen språk i verda. Kan ein rekne med at alle menneske i verda, frå alle dei mange tusen språksamfunn, forstår minst eitt av dei 330 språka som fråsegnene omsette til? Og er det nok at ein kan lese fråsegnene på eit anna språk, eller bør alle ha tilgang til ein versjon som er skriven på det språket ein sjølv kan best?

I innleiinga til menneskerettane står det (Wikipedia, nynorsk): «Fråsegna må alltid vere i tankane til den einskilde og dei styrande og få dei til å styrkje vørnaden for rett og fridom gjennom undervisning og oppseding. Dei skal syte for at fråsegna blir allment kjend og etterlevd både i medlemslanda og i tilsynsområda, og arbeide trufast med dette både på nasjonalt og internasjonalt grunnlag.» Korleis kan noko «alltid vere i tankane» viss det

Noe godt – og n ikke så godt

Leif Jørn Hvidsten
Domprost i Hamar

Biskopene i Den norske kirke har uttalt seg om samliv og ekteskap. I sin uttalelse beskriver de hvordan både forståelsen av og innholdet i ekteskapet har endret seg gjennom tidene. En gang var kvinnen mannens eiendom og det viktigste med ekteskapet var forplantningen. I dag ligger vekten på at det er to likeverdige parter som frivillig ønsker å dele livet med hverandre i et tett og forpliktende fellesskap.

Ut fra denne nye forståelsen av ekteskapet, har politikerne ikke sett noen grunn til å skjelne mellom partnerskap og ekteskap. De opphevet Partnerskapsloven i 2009 og fastslo at "ekteskap" er betegnelsen - enten partene i forholdet er av ulike eller like kjønn.

Prestene i Den norske kirke kan vie folk. Men for at vielsen skal være gyldig må det brukes en gyldig liturgi. Og det er enda ikke laget en liturgi for vielse av likekjønnede. Det er gått fire år siden Partnerskapsloven ble opphevet, og det er absolutt på tide å få på plass en liturgi for likekjønnede vielser.

Dette er bakgrunnen for biskopenes uttalelse nå.

Det er overraskende godt nytt at et flertall på 8 av 12 biskoper mener at Den norske kirke må åpne for at likekjønnede par kan vies i kirken. De oppsummerer sin argumentasjon slik:

«...det er tilstrekkelig læremessig grunnlag for å utvikle en liturgisk ordning som gir likekjønnede par anledning til å bli viet i Den norske kirke.»

All ære til dem som har drevet denne prosessen. Men så blir biskopene kanskje

for mye taktiske politikkelig interessert i å fram samlet. For flertallet på for - men sier deretter at noe med det nå: «...samm satt på en alvorlig prøve Dette krever at vi sør løsning som kan virke n samlende.»

Løsningen de foreslår forbønnsliturgi for borg likekjønnet ekteskap... liten grad andre kirkens praksis!

Dette handler om kirker dermed blir det også en på hvordan kirkens orga håndterer kirkedemokr Kirke- møtet som skal g nødvendige liturgien, og biskopene har ikke nødv for sitt syn der.

Dermed blir dilemma velge en "myk" linje og på spissen - eller om en prinsipiell linje som kan konfronterende.

Midt i det løfterike at støtter likekjønnede ekte smertelig at hensynet til enighet på bispenivå og lige kretser prioriteres fo homofile.

Jeg synes det er greit a uenigheten, og at det fin også på bispenivå. Men j kunne vært vitaliserende tikken om Kirkemøtet fa stemme over klare altern vært én sak (av flere) som viktig å stemme ved kirk attraktivt å sitte i Kirkem Demokrati forutsetter

ikkje er på eit språk ein er trygg på?

No er jo dei fleste lesarane bokmålsbrukarar, og då er det kanskje naturleg å få denne teksten på bokmål (FN-sambandet): «... for at hvert individ og hver samfunnsmyndighet, med denne erklæring stadig i tankene, skal søke gjennom undervisning og oppdragelse å fremme respekt for disse rettigheter og friheter, og ved nasjonale og internasjonale tiltak å sikre at de blir allment og effektivt anerkjent og overholdt både blant folkene i medlemsstatene selv og blant

folkene i de områder som står under deres overhøyhet.»

Nokon trivst nok best med den eine versjonen, og nokon med den andre. Det viser kor viktig språk er, og kor viktig det er at relevant informasjon på ein eller annan måte er tilgjengeleg på det språket ein kan best. Og då kan ein kanskje hugse på at det er ingen språk som er betre enn andre. Det beste språket er alltid det ein sjølv forstår best.